

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/69/2025
Identifikačné číslo spisu:	3123205505
Dátum vydania rozhodnutia:	21.01.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:3123205505.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ N. Z., narodeného XX.XX.XXXX, U. G. U. H., C. Z. XXXX/X, právnik poručiteľky, 2/ E. Z., narodeného XX.XX.XXXX, U. G. U. H., C. Z. XXXX/X, právnik poručiteľky, 3/ Y. T., rod. Z., narodenej XX.XX.XXXX, O. XX, vnučka poručiteľky, 4/ D. Z.K., narodeného XX.XX.XXXX, D. XXX, syn poručiteľky, 6/ C. Z., narodeného XX.XX.XXXX, Č., U. N. XXX/XX, syn poručiteľky, 7/ G. G., rod. Z., narodenej XX.XX.XXXX, E. F., E. XXXX/XX, dcéra poručiteľky, proti žalovanému C. Z., narodenému XX.XX.XXXX, O. XXX, syn poručiteľky, v dedičskej veci po poručiteľke T. Z., rod. E., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom O.L. XXX, ktorá zomrela dňa XX.XX.XXXX, vedenom na Okresnom súde v Trenčíne pod sp. zn. 69D/22/2023, Dnot239/2023, o dovolaní žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 25. júna 2024 sp. zn. 16CoD/3/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín, prostredníctvom notára JUDr. Tatiany Cagalovej, povereného funkciou súdneho komisára v dedičskej veci po poručiteľke T. Z., rod. E., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom O. XXX, ktorá zomrela dňa XX.XX.XXXX, ktorej účastníkmi sú dedičia: 1/ N. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. G. U. H., C. Z. XXXX/X, právnik poručiteľky, zastúpený v konaní Y. T., rod. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XX, 2/ E. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom NoH. G. U. H., C. Z. XXXX/X, právnik poručiteľky, zastúpený v konaní Y. T., rod. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XX, 3/ Y. T., rod. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XX, vnučka poručiteľky, 4/ D. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXX, syn poručiteľky, 5/ C. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XXX, syn poručiteľky, 6/ C. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom Č.F., U. N. XXX/XX, syn poručiteľky, 7/ G. G., rod. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. F., E. XXXX/XX, dcéra poručiteľky, rozhodol tak, že výrokom I. určil 1. všeobecnú cenu majetku poručiteľky vo výške 91 982,48 eura, 2. výšku dlhov poručiteľky 856,33 eura a 3. čistú hodnotu dedičstva 91 126,15 eura. Výrokom II. schválil dohodu dedičov o vypořádání dedičstva, podľa ktorej nehnuteľnosti - v k. ú. O., zapísané na LV č. XX, parcely registra

„E“ evidované na mape určeného operátu: parcela číslo XX/X zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 488 m² Stavby: druh stavby rodinný dom súpisné číslo XXX na pozemku parcelné číslo XX, pod B2 v podiele: 1/1, LV č. XX: Parcely registra „C“ evidované na katastrálnej mape: parcela číslo XX zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 52 m², parcela číslo XX záhrada vo výmere 612 m² parcela číslo XX záhrada vo výmere 1430 m² pod B2 v podiele: 3/4, podľa zhodných údajov dedičov vo všeobecnej hodnote 80.000 eur nadobudli: 1. N. Z., rod. Z., nar. XX.XX.XXXX, r. č. XXXXXX/XXXX, trvalý pobyt Južná. Z. XXXX/X, U. G. U. H., právnik poručiťky, v podiele 1/20, 2. E. Z., rod. Z., nar. X.XX.XXXX, r. č. XXXXXX/XXXX, trvalý pobyt C. Z. XXXX/X, U. G. U. H., právnik poručiťky, v podiele 1/20, 3. Y. T., rod. Z., nar. XX.X.XXXX, r. č. XXXXXX/XXXX, trvalý pobyt O. XX, vnučka poručiťky, v podiele 1/10, 4. C. Z., rod. Z., nar. X.XX.XXXX, r. č. XXXXXX/XXXX, trvalý pobyt O. XXX, syn poručiťky, v podiele 4/5 vo vzťahu k podielu poručiťky, spoludedičia G. G., C. Z. a D. Z., sa svojich podielov z tejto časti dedičstva zriekli v prospech C. Z. bezodplatne. Nehnuteľnosti v k. ú. O., zapísané na LV č. XXXX : Parcely registra „E“ evidované na mape určeného operátu: parcela číslo XXX/XXX orná pôda vo výmere 15 m² parcela číslo XXX/XXX orná pôda vo výmere 13253 m² pod B2 v podiele: 1/2, na LV č. XXXX : Parcely registra „E“ evidované na mape určeného operátu: parcela číslo XX/XX ovocný sad vo výmere 443 m² parcela číslo XX/XX ovocný sad vo výmere 34 m² pod B1 v podiele: 3/4, celkový podiel poručiťky na výmere (v zastavanom území obce): 339,75 m² celkový podiel poručiťky na výmere (mimo zastavanom území obce): 6652,00 m² v hodnote 10,00 EUR/m² pre parcely v zastavanom území obce a 1,00 EUR/m² pre parcely mimo zastavaného územia obce, ktorú dedičia uznávajú za všeobecnú, v sume 10 049,50 EUR nadobudol C. Z.Í., rod. Z., nar. X.XX.XXXX, r. č. XXXXXX/XXXX, trvalý pobyt O. XXX, syn poručiťky, voči ustupujúcim spoludedičom nateraz bezodplatne, avšak pre prípad scudzenia ktorejkoľvek z vyššie uvedených nehnuteľností alebo získania akéhokoľvek iného finančného prospechu z nich, s povinnosťou vyplatiť ustupujúcich spoludedičov C. Z., D. Z. a G. G., každého do výšky dedičského podielu v 1/5, Y. T. do výšky dedičského podielu v 1/10, E. Z. a N. Z. každého do výšky dedičského podielu v 1/20, z takto získanej kúpnej 3 16CoD/3/2024 ceny, alebo iného finančného prospechu, a to v lehote do 10 dní od takto nastalých skutočností. Táto dedičská dohoda sa vzťahuje aj na právnych nástupcov dedičov. Nehnuteľnosti v k. ú. D., zapísané na LV č. XXXX : Parcely registra „E“ evidované na mape určeného operátu: parcela číslo XXX záhrada vo výmere 338 m² pod B3 v podiele: 1/2, celkový podiel poručiťky na výmere (v zastavanom území obce): 169,00 m² v hodnote 10,00 EUR/m² pre parcely v zastavanom území obce, ktorú dedičia uznávajú za všeobecnú, v sume 1 690,00 EUR nadobudol C. Z., rod. Z., nar. X.XX.XXXX, r. č. XXXXXX/XXXX, trvalý pobyt O. XXX, syn poručiťky, voči ustupujúcim spoludedičom nateraz bezodplatne, avšak pre prípad scudzenia ktorejkoľvek z vyššie uvedených nehnuteľností alebo získania akéhokoľvek iného finančného prospechu z nich, s povinnosťou vyplatiť ustupujúcich spoludedičov C. Z., D. Z. a G. G., každého do výšky dedičského podielu v 1/5, Y. T. do výšky dedičského podielu v 1/10, E. Z. a N. Z. každého do výšky dedičského podielu v 1/20, z takto získanej kúpnej ceny, alebo iného finančného prospechu, a to v lehote do 10 dní od takto nastalých skutočností. Táto dedičská dohoda sa vzťahuje aj na právnych nástupcov dedičov. Pohľadávku voči Poľnohospodárskemu družstvu D., N., vo výške 44,93 EUR, titulom nevyplateného nájmu za pôdu za rok 2022 nadobudol C. Z., rod. Z., nar. X.XX.XXXX, r. č. XXXXXX/XXXX, trvalý pobyt O.L. XXX, syn poručiťky, voči ustupujúcim spoludedičom bezodplatne, nakoľko títo sa svojich podielov z tejto časti dedičstva zriekajú a výplatu nežiadajú. Pohľadávku voči COOP Jednota F., spotrebné družstvo, G., vo výške 198,05 EUR, titulom vyrovnacieho podielu člena číslo 11202 nadobudol C. Z., rod. Z., nar. X.XX.XXXX, r. č. XXXXXX/XXXX, trvalý pobyt O. XXX, syn poručiťky, voči ustupujúcim spoludedičom bezodplatne, nakoľko títo sa svojich podielov z tejto časti dedičstva zriekajú a výplatu nežiadajú. Pasíva dedičstva : pohrebné trovy vo výške 856,33 EUR prebrali dedičia spoločne. Výrokom III. určil notárovi JUDr. Tatiane Čagalovej, so sídlom notárskeho úradu na adrese : Nové Mesto nad Váhom, Piešťanská 6, ako súdnemu komisárovi, odmenu a náhradu hotových výdavkov vrátane DPH spolu v sume 708,36 Eur, ktorú sumu zaplatili dedičia v hotovosti do pokladne notára JUDr. Tatiany Čagalovej na pojednávaní. Výrokom IV. uložil dedičom spoločne a nerozdielne, povinnosť zaplatiť súdny poplatok za konanie o dedičstve vo výške 165,50 Eur na účet Okresného súdu Trenčín, na výzvu súdu, a to v lehote do 10 dní odo dňa doručenia tejto výzvy, ktorý po dohode dedičov zaplatí C. Z., trvalý pobyt O. XXX.

1.1. Okresný súd na vec aplikoval ust. § 189, § 197, § 203 ods. 1 písm. c), ods. 2, § 47, § 50, § 58 zákona číslo 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), § 463 - § 467, § 469, § 484 Občianskeho zákonníka (zákona číslo 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov), § 13, § 18 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 31/1993 Z. z. o odmenách a náhradách notárov v znení neskorších predpisov. V odôvodnení uviedol, že súd prvej inštancie podľa § 161 ods. 1 CMP poveril notára JUDr. Tatianu Cagalovú, aby ako súdny komisár konal a rozhodoval vo veci prejednávania dedičstva po poručiťke T. Z., rod. E.. Zákonní dedičia boli podľa § 189 CMP a podľa § 463 - § 467, § 469 a § 484 Občianskeho zákonníka upovedomení o svojom dedičskom práve, o možnosti dedičstvo odmietnuť a o náležitostiach a účinkoch odmietnutia dedičstva, o dedičskej nespôsobilosti a o započítaní na dedičský podiel. Účastníci vyhlásili dňa 14.11.2023 do zápisnice o pojednávaní, že dedičstvo po poručiťke neodmietajú, sú spôsobilí dediť a započítanie na dedičský podiel neprichádza do úvahy. Súd prvej inštancie na základe vykonaného súpisu majetku a dlhov poručiťky určil všeobecnú hodnotu majetku patriaceho do dedičstva, výšku dlhov a čistú hodnotu dedičstva ku dňu smrti poručiťky tak, ako je uvedené vo výroku uznesenia. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal. Po poučení sa dedičia vzdali práva na odvolanie na pojednávaní.

2. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací, skôr, ako pristúpil k preskúmaniu vecnej správnosti napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie preskúmal, či odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote, či bolo podané subjektom oprávneným na podanie takéhoto opravného prostriedku a či smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa. Poukázal na ust. § 2 ods. 1, ods. 2 CMP že na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania (ďalej len „účastník“) a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak. Podľa § 335 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) proti uzneseniu súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie, ak to zákon pripúšťa. Podľa § 69 CMP proti uzneseniu vydanému notárom ako súdnym komisárom je odvolanie prípustné. Podľa § 368 CSP osoba oprávnená podať odvolanie sa môže odvolania vzdať. Vzdať sa odvolania možno len voči súdu, a to až po vyhlásení rozhodnutia. Podľa § 386 písm. b) CSP odvolací súd odmietne odvolanie, ak bolo podané neoprávnenou osobou. Poukázal, že v judikatúre súdov aj v odbornej literatúre je ustálený názor, že účinným vzdaním sa odvolania (t. j. takým, ktoré bolo vykonané voči súdu po vyhlásení rozhodnutia, do uplynutia odvolacej lehoty) sa z osoby pôvodne oprávnenej podať odvolanie stáva osoba, ktorá už nie je oprávnená podať odvolanie - prestáva byť legitimovanou na podanie odvolania (porov. Števček M. a kol.: Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C.H.Beck, 2016, s. 1248; systém ASPI, komentár k § 368 CSP. Aby rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, musia byť splnené dve podmienky. Prvou podmienkou je doručenie rozhodnutia a druhou podmienkou je nemožnosť napadnutia rozhodnutia odvolaním. Urýchliť právoplatnosť rozhodnutia možno vzdaním sa práva podať odvolanie (§ 368 CSP). Vzdanie sa práva podať odvolanie je procesným úkonom účastníka konania. Jeho procesné účinky nastávajú oznámením vzdania sa odvolania súdu. Ak sa účastník konania vzdá práva podať odvolanie, prestáva byť legitimovaným na podanie odvolania a stráca sa subjektívna podmienka prípustnosti odvolania (teda odvolanie už takýto účastník podať nemôže). Takýto účastník je teda na podanie odvolania neoprávnenou osobou. Odvolanie podané neoprávnenou osobou musí byť odvolacím súdom odmietnuté (§ 386 písm. b) CSP). Z obsahu zápisnice z pojednávania zo dňa 14.11.2023 odvolací súd zistil, že notárka ako súdna komisárka v predmetnej dedičskej veci po poručiťke uznesením vyhláseným na tomto pojednávaní schválila dedičskú dohodu tak, ako je uvedená vo výrokovej časti napadnutého uznesenia. Pojednávania sa zúčastnili všetci dedičia (osobne, resp. v zastúpení na základe predloženej plnej moci). V zmysle bodu VIII. zápisnice, prítomní účastníci vyhlásili (teda aj dedičia 1/ - 4/ a 6/, 7/), že sa vzdávajú odvolania voči tomuto uzneseniu a žiadajú vyznačiť účinky právoplatnosti dnešným dňom, t. j. 14.11.2023. Zápisnicu si účastníci prečítali, schválili a následne podpísali a zároveň vyhlásili, že súhlasia so spracovaním osobných údajov až do právoplatného skončenia tejto dedičskej veci. Je nesporné, že po oboznámení s obsahom zápisnice z pojednávania dedičia 1/ - 4/ a 6/, 7/ túto podpísali, nevzniesli žiadne námietky, keď súhlasili s jej obsahom. Keďže sa dedičia 1/ - 4/, 6/ a 7/ výslovne vzdali práva podať odvolanie, pričom túto vôľu prejavili voči súdu prvej inštancie po vyhlásení rozhodnutia, odvolací súd dospel k záveru, že vzdanie sa odvolania dedičmi 1/ -

4/, 6/ a 7/ bolo účinné v zmysle § 368 CSP, a preto títo dedičia už neboli oprávnení podať odvolanie. Procesné účinky nastali oznámením vzdania sa odvolania súdu. S poukazom na uvedené skutočnosti odvolací súd odvolanie dedičov 1/ - 4/, 6/ a 7/ podľa § 386 písm. b) CSP odmietol.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ - 4/ a 6/ a 7/ (ďalej len „žalobcovia“ alebo „dovolatelia“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodňovali ustanovením § 420 písm. f) CSP.

3.1. Namietali, že rozhodnutie odvolacieho súdu nespĺňa všetky požadované kritéria na odôvodnenie rozhodnutia a vo viacerých bodoch vykazuje znaky arbitrárnosti. Konštatujú, že odvolací súd sa vôbec nevysporiadal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné, odvolací súd sa nezaoberal skutočnosťou, že neboli notárkou poučení o práve podať odvolanie, o práve vzdať sa odvolania ani o následkoch vzdania sa odvolania voči predmetnému uzneseniu, hoci notárka v zápisnici konštatuje, že sa vzdávajú odvolania a žiadajú vyznačiť právoplatnosť. Notárka v zápisnici uvádza, že poučenie o odvolaní bude obsahom písomného vyhotovenia uznesenia, ktoré bude doručené na pojednávaní. Inak povedané, notárka v zápisnici odkazuje na poučenie v uznesení, ktoré dedičom odovzdala ex post po podpise zápisnice, t. j. s poučením sa oboznámili až následne po podpise zápisnice, pričom v písomnom vyhotovení pod poučením už bolo uvedené, že sa vzdali práva podať odvolanie. Odvolací súd sa nezaoberal odvolacími námietkami, ktorými poukazovali na skutočnosť, že písomné vyhotovenie uznesenia nezodpovedá ich vôli (dedičov G. G., C. Z. a D. Z.), nakoľko nijakým spôsobom nevyjadrili vôľu zrieknutia sa svojho dedičského podielu v prospech C. Z. bezodplatne. Vyjadrili súhlas so zriadením doživotného užívacieho práva rodinného domu súp. č. XXX v k. ú. O. v prospech C. Z., o ktorom sa dohodli (dedičia G. G., C. Z. a D. Z.) už pred pojednávaním, pričom zo strany notárky boli poučení o tom, že zriadenie doživotného užívacieho práva v prospech C. Z. nie je možné. Poukázali, že notárka v uznesení uviedla, že sa zriekajú svojich podielov, hoci takúto vôľu pred ňou nevyjadrili. Ostatní dedičia N. Z., E. Z., Y. T. sa rovnako nezriekli svojich podielov, pričom v konaní dedičov E. a N. Z. zastupovala dedička Y. T., ktorá sa rovnako nevyjadrovala k zrieknutiu/nezrieknutiu ich dedičských podielov. Sú názoru, že boli uvedení notárkou do omylu. Žiadajú, aby odvolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

4. K dovolaniu sa vyjadril žalovaný s tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza zo správneho zisteného skutkového stavu potrebného pre rozhodnutie veci, na ktorý súd aplikoval správne právne normy, tieto normy správne vyložil a teda ako vydané na základe správneho právneho posúdenia veci. Rozhodnutie je zákonné, presvedčivé a riadne a vecne odôvodnené. Odmietla pravdivosť tvrdení uvádzaných dovolateľmi, že písomné vyhotovenie uznesenia má byť v rozpore s ich vôľou vyjadrenou pred notárom. Rovnako odmieta, že neboli poučení o možnostiach podania odvolania či o úkone, ktorým sa tohto práva písomne vzdali. Poukazuje na obsah zápisnice o pojednávaní č. Dnot 239/2023 spísanej dňa 14.11.2023, ktorú všetci zúčastnení dediči po prečítaní podpísali. Počas dedičského konania u notárky nikto z dedičov dohodu nenapadol, práve naopak, všetci dedičia sa vzdali práva podať voči rozhodnutiu notára odvolanie. Žalobcovia až po skončení dedičstva namietli, že ich vôľa nebola v konaní o dedičstve zaznamenaná, tak ako ju u notára prezentovali. Poukazuje, že v prípade, ak je dedičské rozhodnutie právoplatne ukončené, znamená to, že vec je ukončená definitívne. Právoplatnosť vyjadruje zásadnú nemennosť súdneho rozhodnutia. Odvolanie voči právoplatnému uzneseniu tak nemožno podať. Zápisnicu si žalobcovia riadne prečítali, schválili a následne ju podpísali a zároveň vyhlásili, že súhlasia so spracovaním osobných údajov až do právoplatného skončenia tejto dedičskej veci. Po oboznámení sa s obsahom zápisnice z pojednávania žalobcovia zápisnicu podpísali, nevzniesli žiadne námietky a súhlasili s jej obsahom. Ak sa žalobcovia vzdali práva podať odvolanie, tak vzdaním sa odvolania zo strany žalobcov bolo účinné v zmysle § 368 CSP a preto títo dedičia už neboli oprávnení podať odvolanie. Nakoľko žalobcovia neboli legitimovanými osobami na podanie odvolania, odvolací súd ich odvolanie podľa § 386 písm. b) CSP odmietol a ďalej sa odvolacími námietkami ani nezaoberal. V prípade, ak súd odvolanie odmieta z dôvodu absencie osoby legitimovanej na podanie odvolania, nemá vôbec povinnosť zaoberať sa odvolacími dôvodmi a námietkami v odvolaní uvedenými. Dovolanie žalobcov považuje za nedôvodné a procesne neprípustné a navrhol, aby súd dovolanie v celom rozsahu zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

5. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti a právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 1, 2 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považuje za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné a je potrebné ho odmietnuť.

6.1. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým je možné napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu pri splnení zákonom stanovených predpokladov a podmienok. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

6.2. Podľa § 420 písm. e) a písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

6.3. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je existencia tzv. absolútnej procesnej vady konania, teda takého porušenia procesných pravidiel, ktoré má za následok zásah do základného práva účastníka na spravodlivý proces a zároveň predstavuje vadu, ku ktorej dovolací súd prihliada bez ohľadu na námietky dovolaťela. V prípade, že dovolaťel vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolaťela o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení.

6.4. V danom prípade je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý odmietol odvolanie dedičov 1/ - 4/ a 6/ a 7/ ktorí sa výslovne vzdali práva podať odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie v dedičskej veci po poručiťelke T. Z., rod. E., zomrelej X.X.XXXX. Túto vôľu prejavili voči súdu prvej inštancie po vyhlásení rozhodnutia. Odvolací súd dospel k záveru, že vzdanie sa odvolania dedičmi 1/ - 4/, 6/ a 7/ bolo účinné v zmysle § 368 CSP, a preto títo dedičia už neboli oprávnení podať odvolanie. Preto odvolací súd správne postupoval, ak odvolanie žalobcov (dedičov 1/ - 4/ a 6/ - 7/) podľa § 386 písm. b) CSP odmietol bez toho, aby sa zaoberal odvolacími námietkami. Z dôvodu ich neprípustnosti nie je potrebné posudzovať vecnú opodstatnenosť odvolania.

7. Dovolací súd poukazuje, že v systéme opravných prostriedkov slovenského civilného procesného práva je základným (riadnym) opravným prostriedkom pre nápravu chýb a iných nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie odvolanie. Dovolanie ako opravný prostriedok je opravným prostriedkom mimoriadnym a vo vzťahu k odvolaniu ako riadnemu opravnému prostriedku subsidiárnym (t. j. odvolanie, resp. odvolací prieskum, predchádza dovolaniu, resp. dovolaciemu

prieskumu). To znamená, že zmyslom a účelom dovolania ako procesného inštitútu a v tom dôsledku úlohou dovolacieho súdu je preskúmať zákonnosť a vecnú správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu - t. j. či odvolací súd riadne preskúmal namietané odvolacie dôvody (odvolacie námietky) a či k nim zaujal správny právny záver - a svojou rozhodovacou činnosťou zasiahnuť do rozhodnutia odvolacieho súdu a odstrániť namietané nesprávnosti v prípade, že ich odvolací súd svojim procesným postupom sám nenapravil. Ale ak zákon vylučuje prípustnosť odvolania proti konkrétnemu rozhodnutiu súdu prvej inštalencie, odvolací súd (rešpektujúc zásadu, že štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, zakotvenú v čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky) nemá nijakú zákonnú možnosť vytýkané chyby a nedostatky preskúmať a ich prípadný výskyt napraviť. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní potom vyplýva, že ak zákon vylučuje možnosť preskúmať súdne rozhodnutie v opravnom konaní vedenom pred riadnou opravnou inštalenciou - odvolacím súdom, o to viac (argumentum a minori ad maius) treba za vylúčené považovať preskúmanie tohto súdneho rozhodnutia pred mimoriadnou opravnou inštalenciou - dovolacím súdom. V opačnom prípade by nastala celkom absurdná situácia (argumentum ad absurdum), nedávajúca žiaden rozumný zmysel, kedy by dovolací súd preskúmaval konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu (teda jeho zákonnosť a vecnú správnosť), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden zákonný (právny) dôvod, na základe ktorého by sa vôbec mohol zaoberať určitou argumentáciou procesnej strany a preskúmať jej opodstatnenie. Odvolanie by sa tým stalo len nevyhnutnou formulou, aby po jeho odmietnutí strana mohla podať dovolanie (ako opravný prostriedok subsidiárny k odvolaniu) a dovolací súd by tak de facto vykonával základný (riadny) opravný prieskum, a teda suploval prieskumnú činnosť riadneho opravného súdu (odvolacieho súdu), hoci zákon riadny opravný prieskum (odvolací prieskum, odvolanie) v danom prípade vylučuje (napr. 9Cdo/70/2022, 9Cdo/119/2023).

8. Inými slovami, ak zákon proti určitému typu súdneho rozhodnutia vyhlási riadny opravný prostriedok za právne neúčinný (t. j. že sa ním v danom prípade nemožno úspešne domáhať nápravy chýb a nedostatkov pred súdom nižšej inštalencie), z logiky veci nemôže byť právne účinným ani mimoriadny opravný prostriedok. Inak by právna úprava riadneho opravného prostriedku pre tento typ súdneho rozhodnutia v inštančnom postupe celkom stratila svoj význam a zmysel (ratio legis), bola by v rozpore so zásadou vylúčenia tzv. redundancie (nadbytočnosti v právnom poriadku, tzn. že každý právny inštitút má v právnom poriadku svoje opodstatnenie) a s princípom prezumpcie racionálneho zákonodarcu, ktorý je nevyhnutným predpokladom existencie právnej istoty a právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a zároveň by sa tým poprela účelnosť práva ako základná právna hodnota. Pokiaľ zákon proti rozhodnutiu súdu prvej inštalencie vylučuje prípustnosť odvolania ako riadneho opravného prostriedku, tým skôr (a fortiori) je vylúčená i prípustnosť dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku.

9. Dovolací súd poukazuje, že podľa § 368 CSP osoba oprávnená podať odvolanie sa môže odvolania vzdať. Vzdať sa odvolania možno len voči súdu, a to až po vyhlásení rozhodnutia. Podľa § 386 písm. b) CSP odvolací súd odmietne odvolanie, ak bolo podané neoprávnenou osobou. Účinným vzdaním sa odvolania (t. j. takým, ktoré bolo vykonané voči súdu po vyhlásení rozhodnutia, do uplynutia odvolacej lehoty) sa z osoby pôvodne oprávnenej podať odvolanie stáva osoba, ktorá už nie je oprávnená podať odvolanie - prestáva byť legitimovanou na podanie odvolania. Odvolanie podané neoprávnenou osobou musí byť odvolacím súdom odmietnuté (§ 386 písm. b) CSP). Z uvedeného vyplýva, že ak zákon proti uzneseniu súdu prvej inštalencie nepripúšťa odvolanie, nemožno proti tomuto rozhodnutiu úspešne podať ani dovolanie. Účelom je zabrániť obchádzaniu zákonom stanovenej neprípustnosti dovolania. Na tomto základe dovolací súd dospel k záveru, že prípustnosť dovolania dovolateľov 1/ - 4/ a 6/ - 7/ proti napadnutému uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd z dôvodu neprípustnosti odmietol ich odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvej inštalencie, nemožno vyvodiť, a preto dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, odmietol podľa § 447 písm. c) CSP. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

10. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá Civilného sporového poriadku).

11. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.